

MYTHISCHE TREKTOCHTEN *in* EUROPA

*Verken de meest indrukwekkende
wandelroutes in Europa*

Lannoo

INHOUD

INLEIDING

NOORD-EUROPA

- Aarde, wind en vuur: de Laugavegurinn (IJsland)
- Wandelen met een doel: het Olavspad (Noorwegen)
- Deens design kijken in Aarhus (Denemarken)
- Het wilde noorden: de Karhunkierros Trail (Finland)
- Senja's pin-up top (Noorwegen)
- De Arctic Circle Trail (Groenland)
- Vijf dagen op de Kungsleden (Zweden)
- Het Grote Kemerimoeras (Letland)

WEST-EUROPA

- Het Pembrokeshire Coastal Path (Wales)
- Van Toulouse naar Carcassonne langs het Canal du Midi (Frankrijk)
- Vier dagen op de Alpenpasroute (Zwitserland)

06	 Drama op niveau in de Careskloof (Spanje)	78
	 Helvellyn's Striding Edge (Engeland)	84
08	 Over de moddervlakte van de Waddenzee (Nederland)	90
10		
16	 Vanaf de bron van de rivier op de Lechweg (Oostenrijk en Duitsland)	96
22		
28	 Een goddelijke route: Il Sentiero degli Dei (Italië)	102
34	 De Dingle Way (Ierland)	108
40	 In de schaduw van de Aletschgletsjer (Zwitserland)	114
46	 Een wandeling door de tijd: het Thames Path (Engeland)	120
52	 Portugese Kustpad	126
	 Betoverd bos: de Westweg (Duitsland)	132
58	 De Tour de Monte Rosa (Italië en Zwitserland)	138
60	 Een duik in de Gorges de l'Ardèche (Frankrijk)	144
	 Causeway Coast Way (Noord-Ierland)	150
66	 Trappen en ladders: de Kaiserjäger (Italië)	156
72	 Whiskyproeven op de Speyside Way (Schotland)	162

© gogjic | Getty Images; © Andrew Oplia | Shutterstock

© Kristaps Kaziks | www.painubridge.lv

Eenvoudig Zwaarder Mythisch

 Mallorca's Stapelmurroute (Spanje)	168
 Een lus door Andorra: de Coronallacs Trail	174
 Een wijnwandeling langs de Moezel (Duitsland)	180
 De Pyreneeën over op de Chemin de la Liberté (Frankrijk en Spanje)	186
 Hop on, hop off langs de Heart of Wales Line	192
 Beste Oostenrijkse dagtocht: de Pinzgauer Spaziergang	198
 Door de dorpen van de Alpujarras (Spanje)	204
 Een winterse oversteek van de Grote St-Bernardpas (Italië en Zwitserland)	210
 Corsica's GR20 (Frankrijk)	216
 Het Ness of Hillswick Circuit van Shetland (Schotland)	222
ZUIDOOST-EUROPA	228
 De Menalon Trail (Griekenland)	230
 Het dak van Montenegro: Bobotov Kuk	236
 De Juliana Trail in Slovenië	242

 Te voet door een land van verdwijnende meren (Slovenië)	248
 Grensland: de Peaks of the Balkans Trail (Montenegro, Albanië en Kosovo)	254
 Historische wandeling: de Lycian Way (Turkije)	260
 Sarajevo's Mt Trebević Trail (Bosnië en Herzegovina)	266
 De Balkan over langs de Via Dinarica	272
 Trap naar de Vikoskloof (Griekenland)	278

OOST-EUROPA	284
 Beste van de Hoge Tatra: Tatranská Magistrala (Slowakije)	286
 Leidende sterren: de Transcaucasian Trail (Georgië)	292
 Van Polen naar Wit-Rusland langs het Augustówkanaal	298
 Oversteek van het Rilagebergte (Bulgarije)	304
 Rocksterren van Tsjechisch-Zwitserland (Tsjechië)	310

REGISTER	316
-----------------	-----

INLEIDING

Misschien kan Europa de romantische kunstenaars bedanken voor het uitstekende netwerk van wandelpaden. Dat wilde stel estheten uit de 18de en 19de eeuw prees de kracht, schoonheid en opwinding van de natuur. En door hun poëzie, schilderijen, muziek en zelfs vroege reisgidsen inspireerden ze generaties om naar buiten te gaan omwille van het eenvoudige, verjongende plezier ervan. Twee eeuwen later is het continent bedekt met een netwerk van goed bewegwijzerde paden, variërend van gemakkelijke dagtochten in de Alpen tot legendarische *grande randonnées* en langeafstandspaden die heel Europa doorkruisen. Met zo'n enorme keuze aan wandelmogelijkheden wilden we in dit boek meer doen dan een selectie van onze favorieten opsommen. We wilden wandelingen laten zien die tot romantische verheerlijkingen inspireren: emoties als vreugde, voldoening en ontzag, maar ook huiveringwekkende angst. Om ons te helpen, hebben we enkele van Europa's meest ervaren wandelaars en natuurschrijvers de opdracht gegeven om hun opwindendste ervaringen te beschrijven. Phoebe Smith, avonturier, wildkampeerder en auteur van *Extreme Sleeps*, schrijft over het Poolcirkelpad, een achtdaagse wandeling door de lege wildernis van Groenland die ze alleen ondernam, met enkel rendieren als gezelschap. Jasper Winn, evangelist van het langzame reizen en auteur van *Water Ways*, vertelt ons over de surrealistische ervaring van het glijden en sjokken over de slikken van de Waddenzee. Jini Reddy, reisjournalist en auteur van *Wanderland: A Search for Magic in the Landscape*, beschrijft een vijfdaagse tocht door de Sloveense Karstregio, een sensitieve wandeling die zowel over heerlijke smaken als over beelden en geluiden gaat. Elke wandeling in dit boek is op de een of andere manier mythisch, of het nu gaat om het spectaculaire landschap, de toewijding (en beloning) die gepaard gaat met het uittrekken van een week of langer om een land te voet te verkennen of om andere betekenissen die persoonlijker zijn. 'Mythisch' voor Oli Reed was bijvoorbeeld het beklimmen van de formidabele Striding Edge, een heuvelrug in het Engelse Lake District die hem sinds zijn kindertijd had gefascineerd. Voor Sarah Baxter betekende 'mythisch' het overwinnen van hoogtevrees door een duizelingwekkend klifpad

door de Careskloof in Spanje te proberen. Voor radio-dj en president van The Ramblers, Stuart Maconie, was de term van toepassing op een lus op de Shetlandeilanden, omgeven door drieteenmeeuwen en immense rotsen in zee. Tijd is een overweging voor iedereen die weg van het negen-tot-vijf bestaan een reis plant en de wandelingen omvatten een mix van tijdsbestekken. Sommige ervaringen in dit boek duren slechts een paar uur en er zijn tal van dagtochten, terwijl andere een week of zelfs een maand vergen. Hiervoor zijn planning en een speciale uitrusting nodig. Europa is een echte avontuurlijke speeltuin voor wandelaars. Het compacte gebied kent een verscheidenheid aan terreinen, klimaten en landschappen, om nog maar te zwijgen van de fascinerende culturen en bijzondere mensen die je onderweg kunt ontmoeten. Maar bovenal, of je nu in Letland moeraswandelt, in de voetsporen van de oude Grieken treedt of de hoogste top van Montenegro beklimt, we hopen dat de wandelingen in dit boek je zullen inspireren om naar je schoenen te grijpen en nieuwe plekken te ontdekken.

HOE GEBRUIK JE DIT BOEK?

De hoofdverhalen in elk hoofdstuk zijn verslagen uit de eerste hand van fantastische wandeltochten in die regio in Europa. Bij elk verhaal vind je praktische informatie om je reis te plannen – de beste tijd van het jaar om te wandelen, hoe je er moet komen, het verblijf. Maar deze verhalen moeten je ook inspireren. We helpen je na elk verhaal op weg met het 'meer van dit'-deel, met meer ideeën in dezelfde sfeer. In de inhoudsopgave zijn de wandelingen met kleuren gecodeerd om hun moeilijkheidsgraad aan te geven. Hierbij worden niet alleen de afstand, geïsoleerdheid en uitdaging in beschouwing genomen, maar ook de logistiek en lokale omstandigheden. Het register verzamelt diverse soorten wandelingen voor verschillende interesses. Een belangrijk punt: veel van de routes in dit boek zijn moeilijk en uitdagend. Of je nu een ervaren wandelaar of een beginner op je allereerste trektocht bent, zorg er alsjeblieft voor dat je goed bent voorbereid en de juiste veiligheidsmaatregelen hebt genomen om de risico's en het gevaar voor jezelf en anderen te beperken.

Van links met de klok mee: sneeuwschoenen en stokken in de aanslag; weidse luchten boven de Muur van Hadrianus; herfstkleuren in de Julische Alpen van Slovenië

Openingsspread, van links met de klok mee: op de toppen van de Balkan; wandelaars klaar om te vertrekken; Capileira – een karakteristiek wit dorp in de Alpujarras; zonedauw in het Grote Kemerimoeras. Vorige pagina: het Olavspad

© Shutterstock | Getty Images

NOORD-EUROPA

AARDE, WIND EN VUUR: DE LAUGAVEGURINN

*Het binnenland van IJsland voelt als een elementaire plaats, bepaald door elven en poolenergie.
Een wandeling tussen de vulkanen en gletsjers is een symfonie van wind, steen, vuur en ijs.*

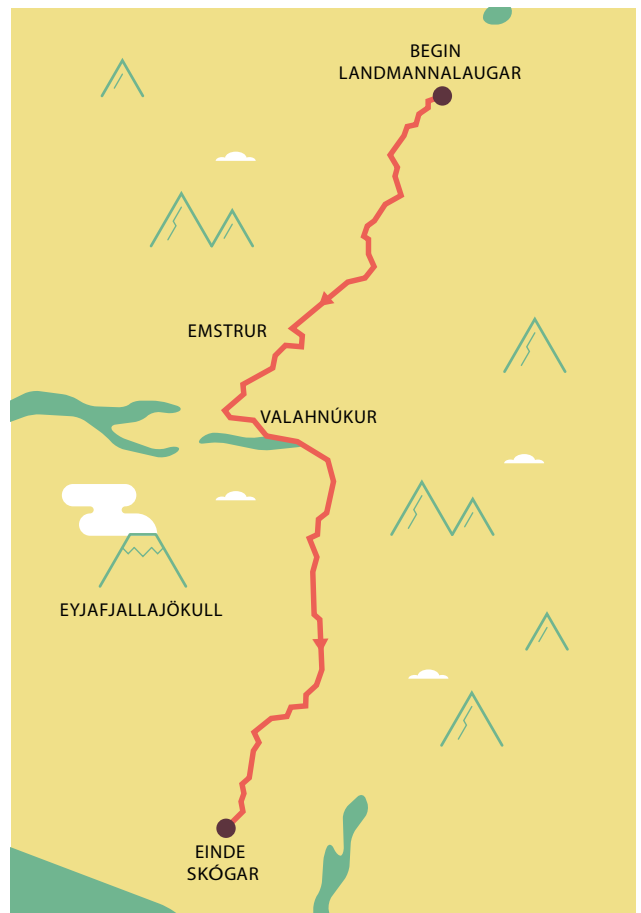
Ken je de favoriete grap van elke IJslandse gids? Hier komt-ie: 'Hoe verlaat je een IJslands bos?' 'Rechttop gaan staan.'

Misschien niet de beste grap van de wereld, maar als gast word je geacht even beleefd te glimlachen. Telkens weer.

Mijn gids, Siggí, groeide op in een boomloze uithoek van het eiland. Zijn woonplaats, Hvalsöllum, staat bekend om het grootste abattoir van het land. Het binnenland is het decor van *Njál's Saga*, een premiddeleeuwse legende over de Shakespeare-achtige ondergang van een paar belangrijke personages. En hoewel het landschap even grimmig is als zijn reputatie, kent het een wilde schoonheid die talloze reizigers uit alle hoeken van de wereld trekt.

Ze komen voor de Laugavegurinn, de belangrijkste wandeling van IJsland, door een reeks maanlandschappen in een paar dagen. De naam betekent 'Warmebronweg,' wat passend lijkt te zijn, vooral aan het begin van de route, Landmannalaugar, waar Siggí en ik onze voeten in een moerasbeek met stomend, zwavelhoudend water laten weken voordat we aan onze wandeling beginnen. De eerste keer dat Siggí en ik de route liepen, voltooiden we het traditioneel vierdaagse avontuur naar Thórsörk in slechts twee dagen, met genoeg energie voor het mythische Fimmvörðuhálsdeel, een vulkanisch spoor dat helemaal terug naar de kust leidt. Sindsdien is de volledige wandeling voor ons de ware versie van de Laugavegurinn gebleven.

Nu, 10 jaar later, waden Siggí en ik door het warme moeraswater en halen we herinneringen op aan ons eerste avontuur samen. Ik herinner me de glinsterende kiezelstenen (Siggí noemde ze 'ravenstenen') aan het begin van de wandeling; een veld verbrijzeld obsidiaan dat de poolzon reflecteerde.

Het afgelopen decennium hebben we verschillende delen van de wandeling in verschillende richtingen en in verschillende seizoenen gedaan. Siggí gebruikte zijn avontuurlijke geest vaak om ons buiten de route de nabijgelegen heuvels te laten verkennen. Maar het voltooien van de traditionele route van het begin tot het einde is een onbetwistbare pelgrimstocht die we met een zekere mate van eerbied ondernemen. En niet alleen wij, iedereen die van deze gigantische rots houdt, voelt op een bepaald moment in zijn leven de behoefte om de tocht af te maken.

Het besluit om de wandeling in zuidelijke richting te doen, lijkt misschien een beetje arbitrair vanwege de slechts geringe daling, maar op de wandeling naar Álfvatn – wanneer het uitzicht zich opent naar het dreigende Tindfjallajökullmassief – begrijp je de spectaculaire onthulling van het tweede Laugavegurindeel.

De Álfvatnhut en zijn zomerse cirkel van neontenten markeert het punt halverwege de traditionele tocht. Hier neemt iedereen – ongeacht tempo of uithoudingsvermogen – een welverdiende pauze van de elementen. Het is een soort Nordic Burning Man, gevoed door vermoeidheid en snickersrepen in plaats van hallucinogenen en ayahuasca.

Het derde deel, Emstrur, voelt als een tocht op zich met linten rood, oker en fluorescerend blauw op de grond en hellingen. Een herinnering aan de intense geologische activiteit van onder het aardoppervlak. Terwijl het pad door een vallei kronkelt, ontstaan

‘De Álfvatnhut en zijn cirkel van neontenten zijn een soort Nordic Burning Man, gevoed door vermoeidheid en snickersrepen in plaats van hallucinogenen.’

door vingers van gletsjersmeltwater, komt het laatste deel van de tocht in zicht. Terwijl het grootste deel van de route een meer subtiel hoogteverschil van verweerd gesteente kent, is de klim naar de vulkanische bergkam bij Fimmvörðuháls spectaculairder. Een reeks trappen voert wandelaars naar een turfachtig plateau begroeid met arctische bloemen en wanneer het pad de bergrand raakt, omzomen rotsen de pas als lichtbogen, lichtbeuken en andere architectonische elementen van gotische baksteen.

De tocht door Fimmvörðuháls wordt vaak als een extraatje gezien. Hij kan een uitdaging vormen na een paar dagen te voet, maar wordt ook beschouwd als het meest lonende deel van de route. Terwijl de wandelingen door Álfvatn en Emstrur je doen afvragen hoe het was om in de Vikingtijd als eerste persoon die heerlijke warmwaterbronnen te ontdekken, is het asbassin boven aan de pas, bijna letterlijk, geschiedenis in de maak.

Toen de sluimerende vulkaan verborgen onder de Eyjafjallajökull-gletsjer in 2010 uitbarstte, creëerde hij een megageiser die tonnen

KELDURS LEVENDE GESCHIEDENIS

Het zuidelijke maanlandschap van IJsland vormt het decor voor een Vikingsaga die zo bruto is als *Game of Thrones*. *Njál's Saga* is een gruwelijk verhaal over rivaliserende families waarbij vrijwel elk personage ten onder gaat. Resten van de kolonistijd zijn er nog steeds – het meest authentiek is Keldur, een boerderij met turfak die ooit behoorde aan Ingjaldur Höskuldsson, een van de belangrijkste spelers in de saga.

Van links naar rechts: de Skógafoss-waterval; er is maar één weg naar de Krossárvíur. Vorige bladzijde: oversteek van de kleurrijke Landmannalaugar

bevroren water verdampte en stromen teerachtige, vloeibare as aan weerszijden van de top verspreidde. Uit de sintels verschenen twee gloednieuwe babybergen, Magni en Móði, die beide stoom uitblazen en door voorbijgangers worden bewonderd. Wanneer je de lege gebieden veroorzaakt door de recente uitbarsting eenmaal hebt verlaten, ontvouwt zich opnieuw een mossig tapijt. Elke stap is iets lager dan de vorige. Je passeert een reeks watervallen (22, om precies te zijn) met een laatste hoogtepunt – Skógafoss. Hier bereik je de belangrijkste verkeersader van het land, de Ring Rd.

Maar voor de laatste dagwandeling terug naar Route 1 wacht de vallei beneden. Wanneer we de gekleurde aarde van Emstrur achter ons laten, legt Siggí uit dat het gebied eronder bekendstaat als Godaland, of 'Land van de Goden'. Verborgen onder een halo van gletsjertoppen is de enclave een soort reliekschrijn, gevuld met heuvels van schalie, die eruitzien als trollenvingers en elfenkerken. De lucht is hier ook anders – kalm – beschermd tegen de fascinerende elementen die het landschap erboven zo hebben getekend.

En zonder de ijzige poolwind kent de vallei ook een dicht struikgewas; Siggí en zijn IJslandse broers noemen het Thórmörk – 'Het Bos van Thor'. Hier, in de schaduw van een boom in de middernachtzon, zetten we ons kamp op voor de nacht. 'Niet elk IJslands bos is een grapje', mompelt Siggí als we ons klaarmaken om te slapen op deze onverwachte plek, diep genesteld in dit goddelijke land. **BP**

PRAKTISCHE INFO

Begin // Landmannalaugar

Einde // Skógar

Afstand // 77 km

Duur // Vier dagen

Beste tijd // Juli tot half september

Accommodatie // Midgard (www.midgard.is) heeft comfortabele kamers, een restaurant en gidsen. Tijdens het wandelen kun je kamperen of een bed reserveren in een hut.

Uitrusting // Plastic zakken om natte en droge kleding gescheiden te houden, zwemkleding voor warmwaterbronnen en een gps.

Kleding // Geen katoen, maar fleece en wollen lagen.

Wees voorbereid op alle weersomstandigheden.

Meer info // www.fi.is is de homepage van de Iceland Touring Association, die de hutten op de tocht beheert.

Hiernaast: de spectaculaire Hornbjargkliffen in het Hornstrandirreservaat

MEER VAN DIT IJSLANDSE WANDELINGEN

HORNSTRANDIR

Als het niet zo moeilijk bereikbaar was, zou het reservaat van Hornstrandir het populairste wandelgebied van IJsland zijn. De noordelijkste schiereilanden van de IJslandse Westfjords knabbelen als kleine kreeftenklauwen aan de poolcirkel en liggen ongelooflijk afgelegen, een veilig toevluchtsoord voor zeekoetenkolonies en een sporadische poolvos. 's Zomers (begin juli-half augustus) is het reservaat bedekt met een groen tapijt en lopen er wandelaars van steenhoop naar steenhoop. Neem voor de volledige ervaring de veerboot vanuit de plaatsen Bolungarvík of Ísafjörður naar Veiðileysufjörður, een glaciaal gevormde fjord, en besteed vier of vijf dagen wandelend naar Hornvík en de vogelkliffen bij Hornbjarg. Ga dan van de bergpas naar Hloduvík en de groep verlaten huisjes bij Hesteyri om op de retourveerboot te wachten.

Begin/einde // Bolungarvík of Ísafjörður
Afstand // Variabel
Meer info // www.safetravel.is

FIMMVÖRÐUHÁLS

De meer traditionele versie van de Laugavegurinnwandeling eindigt in Thórs mörk. Onze perfecte versie gaat verder naar Skógar door wat wij als het fraaiste deel van de tocht beschouwen. Het laatste deel dat Thórs mörk met de Ring Rd verbindt, wordt Fimmvörðuháls genoemd en kan als wandeling op zich worden ondernomen – meestal wordt het in de tegengestelde richting gedaan. De dagtocht is verdeeld in drie etappes. De eerste begint bij de imposante waterval in het dorp Skógar en passeert meer dan 20 extra watervallen op weg naar een asveld – de plek van de Eyjafjallajökulluitbarsting in 2010. Hierna daal je af door een geheime vallei bedekt met bloemen en omzoomd door kathedraalachtige formaties. Het eindpunt van de wandeling bij de Básarsite is bekend als Godaland, of het 'Land van de Goden', vanwege het etherische terrein – een perfecte plek om rustig te kamperen en een paar korte wandelingen te maken.

Begin // Skógar
Einde // Básar
Afstand // 23 km
Meer info // www.fi.is

VAN HELLNAR NAAR ARNARSTAPI

De kustwandeling van de oude boerderij van Hellnar naar het dorp Arnarstapi in het Nationaal Park Snaefellsjökull in westelijk IJsland is een eenvoudige wandeling die het hele jaar kan worden ondernomen. Ze is vooral spectaculair op een gure dag, wanneer de rotsformaties als *blowholes* fungeren en een mix van regen en zeeschuim de vochtige lucht in spuiten. De korte wandeling passeert een reeks gestolde lavastromen en geërodeerde grotten die natuurlijk ook heel aardig zijn op een zonnige dag. Zuilvormig basalt, ravijnen en grotten bieden volop mogelijkheden buiten de gebaande route. Beloon jezelf na afloop met een dampende kom vissoep, die aan beide zijden van de wandeling verkrijgbaar is.

Begin // Hellnar
Einde // Arnarstapi
Afstand // 2,5 km
Meer info // www.nat.is

WWW.LANNOO.COM

Registreer u op onze website en we sturen u regelmatig een nieuwsbrief met informatie over nieuwe boeken en met interessante, exclusieve aanbiedingen.

Vertaling Ernst Schreuder

Oorspronkelijke titel Epic Hikes of Europe

Oorspronkelijke uitgever Lonely Planet Global Ltd

Vormgeving Kristina Juodenas

Cartografie James Leversha

Opmaak Keppie & Keppie

© Uitgeverij Lannoo nv, Tielt, 2021

© Lonely Planet 2021

© Fotografie 2021

Published by Lonely Planet Global Limited

D/2021/45/373 - NUR 512/502

ISBN 978 94 014 7656 0

De auteurs en de redactie van Lonely Planet hebben de grootste zorg besteed aan de samenstelling en de controle van deze gids. Maar omdat de gegevens voortdurend gewijzigd worden, moet de praktische informatie worden beschouwd als een aanwijzing. Het is dan ook best mogelijk dat bepaalde info bij het verschijnen van deze gids niet helemaal correct of volledig is. Wij kunnen daar niet verantwoordelijk voor worden gesteld.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch of op enige andere manier zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Auteurs Alex Bescoby (**AB**), De Pyreneeën over op de Chemin de la Liberté; Alex Crevar (**AC**); Andrew Bain (**AB**), Vier dagen op de Alpenpasroute, de Tour de Monte Rosa; Ash Bhardwaj (**AB**), Van Polen naar Wit-Rusland langs het Augustówkanaal; Ben Lerwill (**BL**); Brandon Presser (**BP**); Brendan Sainsbury (**BS**); James Bainbridge (**JB**); Jacqueline Kehoe (**JK**); Jasper Winn (**JW**); Jini Reddy (**JR**); Kate Armstrong (**KA**); Kerry Walker (**KW**); Laura Itzkowitz (**LI**); Luke Waterson (**LW**); Marc di Duca (**MDD**); Mark Elliott (**ME**); Mark Stratton (**MS**); Oli Reed (**OR**); Oliver Berry (**OB**); Oliver Smith (**OS**); Paul Bloomfield (**PB**); Piers Pickard (**PP**); Phoebe Smith (**PS**); Rory Goulding (**RG**); Sarah Baxter (**SB**), Drama op niveau in de Careskloof, Portugese Kustpad, Trappen en ladders: de Kaiserjäger, Hop-on, hop-off langs de Heart of Wales Line; Stuart Butler (**SB**), Het wilde noorden: de Karhunkierros Trail; Stuart Maconie (**SM**); Zora O'Neill (**ZO**).

Omslagillustratie Ross Murray (www.rossmurray.com).

Het papier in dit boek is gecertificeerd volgens de regels van de Forest Stewardship Council®. FSC® staat voor natuurvriendelijk, sociaal verantwoord en economisch rendabel beheer van het bosareaal op de wereld.